

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОСТВАРЕЊУ ПЛАНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ
СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ЗВОРНИК
ЗА 2022. ГОДИНУ**

САЖЕТАК

Извјештај о остварењу годишњег Плана имплементације Стратегије интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година има за циљ да омогући доношење ефикасних и ефективних одлука у вези са реализацијом стратешких приоритета у областима економског развоја, друштвеног развоја и заштите животне средине те девет секторских и три стратешка циља.

Планом имплементације за 2022-2024. годину су била обухваћена 52 пројекта. Током 2022. године је активиран пројекат „Проширење капацитета ЈПВОУ Дјечији вртић "Наша радост" Зворник“ тако да је укупан број пројеката био 53.

Планирано је да се за њихову реализацију у периоду 2022-2024. година обезбједи 72.673.280 КМ¹ и то 7.539.000 КМ (10,37%) из буџета и 65.134.280 КМ (89,63%) из вањских извора.

При томе је за 2022. годину било предвиђено провођење активности на реализацији сваког од 53 пројекта (49 раније започета и 4 нова) и то у вриједности од 31.563.280 КМ (2.921.000 КМ или 9,25% из буџета и 28.642.280 КМ или 90,75% из вањских извора). То значи да је било планирано да се ради на 100% пројеката и да се утроши 43,43% средстава из трогодишњег плана.

Међутим, рађено је на реализацији укупно 41 пројекта и утрошено је 12.641.688,82 КМ (2.637.176,20 КМ или 20,86% из буџета и 10.004.512,62 или 79,14% из вањских извора. То значи да су провођене активности на 77,36% пројеката и да је утрошено 40,05% средстава из годишњег плана.

Истовремено су код ентитетских органа власти резервисана или су из кредита и донаторских извора обезбјеђена средства за финансирање инфраструктурних радова у оквиру реализације седам пројеката². С обзиром да је било рачунато да ће се из ових извора повући нешто више од 18.000.000,00 КМ, очекивало се да ће минимални проценат реализације бити већи од 85%. Међутим, дуготрајне процедуре потписивања споразума о финансирању између државних, односно ентитетских органа и донаторских организација, одложиле су њихову примјену. Истовремено, поремећаји на тржишту су успорили набавку и узроковали кашњење у извођењу радова, као и потешкоће у набавци роба и услуга. Поред тога, јавила се потреба за усклађивањем постојеће пројектно-техничке документације. Због свега тога средства нису могла бити повучена и реализована у планираном обиму.

У таквим околностима је дошло до повећања учешћа буџетских средстава у односу на учешће донаторских средстава у структури укупног износа утрошених средстава – планирани однос је био 9,25% према 90,75%, а остварени је 20,86% према 79,14%.

Са аспекта стратешких приоритета и циљева, најзначајнији су били следећи пројекти:

1. Развој пословне зоне Јадар - настављен поступак Појединачног излагања на јавни увид података и утврђивања права на непокретностима; један нови привредни субјекат је ушао у пословну зону, а два правна лица су обновила уговоре о закупу пословних просторија;
2. Додјела подстицаја привредним субјектима - одобрени подстицаји за запошљавање и samozапосљавање у износу од 1.386.000 КМ; привредни субјекти која користе подстицајна средства извршила инвестициона улагања у износу од 2.000.000,00 КМ;
3. Реконструкција постојећег и изградња новог блока ЈЗУ Болница Зворник - завршени сви груби грађевински радови, а у току су унутрашњи фини радови и радови на инсталацијама (електроинсталације, водоинсталације, канализација и гријање);
4. Унапређење капацитета потребних за рад ЈУ Центар за социјални рад - опремљен и стављен у функцију нови простор за рад;
5. Унапређење капацитета Професионалне ватрогасне јединице Зворник - набављено ватрогасно возило са пратећом опремом;
6. Проширивање капацитета ЈПВОУ Дјечији вртић "Наша радост" Зворник - купљен нови објекат корисне површине 700 м² са двориштем од 1.300 м² за смјештај 150 дјецe;
7. Затварање колективних центара - новоизграђени објекат социјалног становања прикључен на водоводну и гасну мрежу, слиједи радови на вањском уређењу и опремање;
8. Изградња пута Шћемлија-Глумина – утврђена траса пута, урађен геодетски снимак и

¹ Наведени износ представља 56,81% укупне вриједности дата 53 пројеката (127.920.000 КМ).

² Пројекти "Реконструкција постојећег и изградња новог блока Болнице", „Изградња објекта за потребе Окружног и Привредног суда, Правобранилаштва и Тужилаштва“, „Изградња гараже и проширење паркинг простора“, „Изградња водовода Пилица-Локањ“, „Уређење корита ријеке Хоче“, „Уређење обалоутврде ријеке Дрине између ушћа ријека Хоче и Сапне“, „Изградња пречистача отпадних вода у МЗ Табанци“.

- извршено геомеханичко испитивање тла;
9. Изградња водовода Пилица-Локањ - вршене измјене и допуне пројектно-техничке документације у складу са препорукама консултантског тима Европске инвестиционе банке;
 10. Наставак изградње канализационе мреже у МЗ Брањево – израђена пројектно-техничка документација за пречистач.
 11. Санација и рекултивација депоније Тилић Ада - израђена Студија стања животне средине на локацији депоније.

Када су у питању секторски циљеви, поред ових пројеката важно је поменути још редовне мјере подстицаја за развој пољопривредне производње (пластеничка производња, вишегодишњи засади воћа, производња млијека и меса), као и активности које су провођене с циљем развоја нових производа у области активног туризма (пјешачење и планинарење). Ту су и пројекти унапређења материјално техничких услова у основним школама и опремања средњих школа савременим дидактичким средствима. Њима треба додати и мјере енергетске ефикасности на школским и другим јавним објектима, пројекте успостављања система мјерења квалитета ваздуха, изградње пречистача у Табанцима, уређења корита ријека Дрине и Хоче, итд.

Може се закључити да је остварен изузетан напредак у погледу унапређења амбијента за инвестиције (секторски циљ 1.1) и развоја пољопривредне производње (секторски циљ 1.2), али и у области туризма (секторски циљ 1.3) иако је реализација најзначајнијих пројеката тек започела или је планирана за наредни период.

Предузети су значајни кораци ка унапређивању доступности и квалитета услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите (секторски циљ 2.1). Настављен је континуитет улагања у унапређивање услова за развој формалног и неформалног образовања (секторски циљ 2.2), као и културних и спортских дјелатности (секторски циљ 2.3).

Већих промјена није било у секторима енергетски одрживог развоја (секторски циљ 3.1), саобраћаја (секторски циљ 3.2), за разлику од сектора заштите животне средине у којем је дошло до мјерљивог и видљивог унапређења квалитета и доступности комуналних услуга (секторски циљ 3.3).

Ове закључке подржавају макроекономски показатељи развоја. У 2022. години било 9.598 (17,64%) запослених и 3.643 (6,7%) незапослених. Ако се узме у обзир да је у 2021. години било 9.564 (17,58%) запослених и 3.844 (7,06%) незапослених, то значи да је 2022. године дошло до повећања броја запослених за 34 или за 0,36% у односу на претходну годину, а да је број незапослених смањен за 201 или 5,53% у односу на претходну годину. То је пратило повећање просјечне нето плате запослених (са 1004 КМ на 1.155 КМ), као и број предузећа на 1.000 становника (са 21,18 на 22,63). Поред тога, покривеност домаћинства са приступом води је повећана са 11.782 или 66,6% (2021. година) на 12.314 или 69,61%, док је покривеност домаћинства одвозом отпада повећана са 11.544 или 65,26% (2021. година) на 11.898 или 67,26%.

1. УВОД

Стратегија интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година (у даљем тексту: Стратегија) је израђена уз подршку заједничког пројекта Владе Швајцарске и Развојног програма Уједињених нација (УНДП) у БиХ под називом „Пројекат интегрисаног локалног развоја (ИЛДП)“.

Процес израде Стратегије оперативно је водио Развојни тим који је именован Рјешењем број 02-052-1-545/17 од 21.09.2017. године. У процесу су учествовале три секторске радне групе (за локалну економију, за друштвени развој и за заштиту животне средине) и Партнерска група као консултативно тијело које је састављено од представника јавног, приватног и цивилног сектора.

Стратегија је усвојена на 19. редовној сједници Скупштине града Зворник која је одржана 15.11.2018. године.

Саставни дио Стратегије је био План имплементације за 2018-2020. годину. Након њега је усвојен План имплементације за 2019-2021. годину, План имплементације за 2020-2022. годину, План имплементације за 2021-2023. годину а затим и План имплементације за 2022-2024. годину. Ријеч је о планским документима који садрже детаљне податке о пројектима и мјерама који се реализују у текућој години те дају оквир за провођење тих и других пројеката и мјера у наредне двије године (у даљем тексту: План имплементације).

У процесу израде ових докумената, који је водио Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу, учествовале су све унутрашње организационе јединице Градске управе града Зворника, чланови Развојног тима и Партнерске групе.

Извјештај о остварености Плана имплементације (у даљем тексту: Извјештај) је припремио Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу на основу података који су прикупљени од организационих јединица задужених за реализацију и/или праћење планираних пројеката и мјера, а уз кориштење Алата за праћење имплементације Стратегије (АПИС) и Табеле за праћење индикатора (СМИ).

Извјештај садржи квантитативне показатеље и квалитативни осврт на реализацију планираних пројеката и мјера у 2022. години, као и препоруке за наредни период.

2. ВИЗИЈА, СТРАТЕШКИ И СЕКТОРСКИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА

2.1. Визија

Зворник - отворен и послован, град на води који спаја традицију и нове вриједности и пружа једнаке могућности за свакога.

2.2. Стратешки циљеви

Стратешки циљ 1: Унаприједити стање привреде за креирање и одрживост нових радних мјеста.

Стратешки циљ 2: Унаприједити квалитет друштвеног живота на подручју града Зворник.

Стратешки циљ 3: Одговорно управљање животном средином.

2.3. Секторски циљеви

Економски развој

Секторски циљ 1.1: Унаприједити амбијент за инвестиције.

Секторски циљ 1.2: Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника.

Секторски циљ 1.3: Унаприједити туристичку понуду града Зворника.

Друштвени развој

Секторски циљ 2.1: Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите.

Секторски циљ 2.2: Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања.

Секторски циљ 2.3: Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности

Заштита животне средине

Секторски циљ 3.1: Обезбједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха.

Секторски циљ 3.2: Унаприједити услове за несметано одвијање саобраћаја.

Секторски циљ 3.3: Унаприједити квалитет и доступност комуналних услуга.

3. КЉУЧНИ ПРИОРИТЕТИ И ФОКУСИ ЗА 2022. ГОДИНУ

Стратешки приоритети и фокуси Града Зворника за 2022. годину нису били значајно промјењени у односу на претходни период.

3.1. Кључни приоритети и фокуси економског сектора

Приоритети у економском сектору су били развој пословних зона и пружање техничке и финансијске подршке домаћим и страним инвеститорима приликом покретања и/или ширења пословања, суфинансирање запошљавања и samozapoшљавања те давање финансијске и нефинансијске подршке пољопривредницима који се баве повртларством, воћарством и сточарством као гранама са потенцијалом за развој.

3.2. Кључни приоритети и фокуси друштвеног сектора

Фокус друштвеног развоја је био на унапријеђењу доступности и квалитета услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите кроз изградњу објекта за потребе локалне управе и правосудних органа те доградњу и реконструкцију објеката примарне и секундарне заштите.

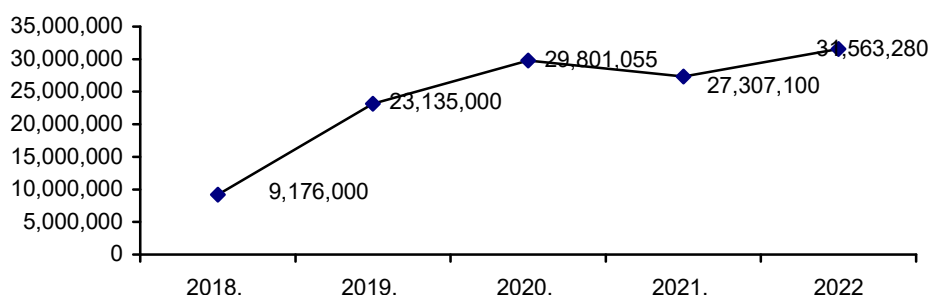
Посебан фокус је стављен на јачање капацитета установа за предшколско, основно и средње образовање, односно на проширивање, унапређење материјално-техничких услова у основним школама и опремање средњих школа.

3.3. Кључни приоритети и фокуси сектора заштите животне средине

У сектору заштите животне средине, фокус је био на унапређењу квалитета и доступности комуналних услуга кроз изградњу водоводне и канализационе мреже те на уређењу ријечних корита.

4. ПРЕГЛЕД ФИНАНСИЈСКОГ ОКВИРА

Планом имплементације су била обухваћена 53 пројеката од којих је 14 из економског сектора, 17 из друштвеног сектора и 22 из сектора заштите животне средине. Укупна вриједност ових пројеката је 127.920.000 КМ. Процјењено је да је за њихову реализацију у периоду од 2022. године до 2024. године потребно обезбједити 72.673.280 КМ. При томе је планирано да се само у 2022. години издвоји 31.563.280 КМ. То је за 4.256.180 КМ или 15,58% више од износа планираних средстава за 2021. годину, а за 8.428.280 КМ или 36,43% више него 2019. године.

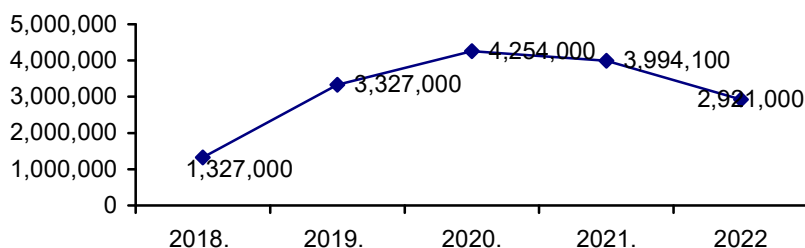

Слика 1. Однос укупно планираних средстава за 2018, 2019, 2020, 2021. и 2022. годину

Оваква пројекција је направљена због тога што је у 2022. години било планирано извођење већег дијела радова у оквиру инфраструктурних пројеката.

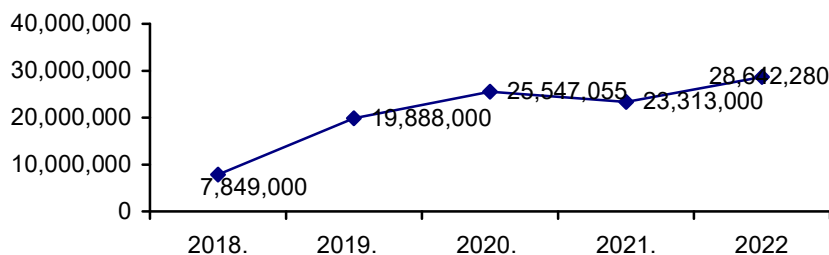
Од датих 31.563.280 КМ из буџета је требало обезбједити 2.921.000 КМ (9,25%), а из вањских извора 28.642.280 КМ (90,75%).

Гледајући буџетска средства, то је за 1.073.100 КМ или 26,87% мање него 2021. године, односно за 406.000 КМ или 12,2% мање него 2019. године.

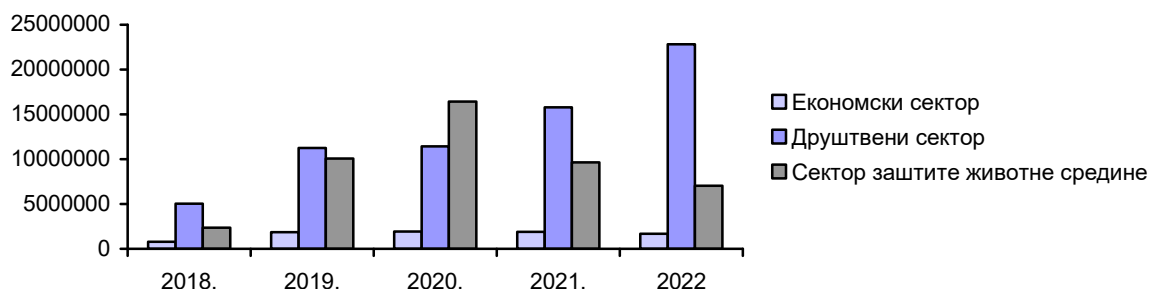
Слика 2. Однос планираних буџетских средстава за 2018, 2019, 2020, 2021. и 2022. годину

Када су у питању средства из вањских извора, она су за 28.642.280 КМ или 22,86% већа него 2021. године, односно за 8.754.280 КМ или 44,02% него 2019. године

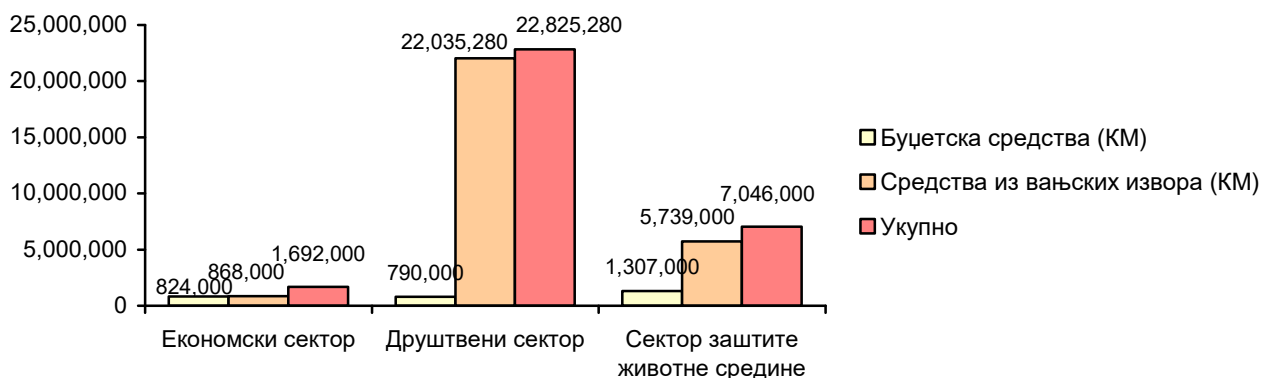
Слика 3. Однос планираних средстава из вањских извора за 2018, 2019, 2020, 2021. и 2022. годину

У секторском смислу, у 2022. години је за пројекте економског развоја планирано 1.692.000,00 КМ (5,36%), за пројекте друштвеног развоја 22.825.280,00 КМ (72,32%) и за пројекте заштите животне средине 7.046.000,00 КМ (22,32%). То значи да је највише средстава планирано за друштвени сектор, мање за сектор заштите животне средине и најмање за економски сектор, што је био случај и у 2021. години.

Слика 4. Однос планираних средстава по секторима за 2018, 2019, 2020, 2021. и 2022. годину

Ако се прати износ средстава по изворима у сва три сектора, види се да је 2022. године највише буџетских средстава било планирано за сектор заштите животне средине (1.307.000 КМ или 44,74%), мање за економски сектор (824.000 КМ или 28,21%) и најмање за друштвени сектор (790.000 КМ или 27,05%) те да је највише средстава из вањских извора било намјењено за друштвени сектор (22.035.280 КМ или 76,93%), мање за сектор заштите животне средине (5.739.000 КМ или 20,04%) и најмање за економски сектор (868.000 КМ или 3,03%).

Слика 5. Финансијска структура по секторима за 2022. годину

Ако се пак посматра унутрашњи однос буџетских средстава и средстава из вањских извора у укупним износима средстава за појединачне секторе, види се да је у економском сектору било нешто више средстава из вањских извора јер се кључни пројекти и мјере односе на додјелу подстицаја привреди, запошљавању и samozapoшљавању. С друге стране, у друштвеном сектору је планирано много више средстава из вањских извора него из буџета због тога што обухвата инфратрукурне пројекте и мјере који се реализују из кредита или уз подршку јавних установа. У сектору заштите животне средине је иста ситуација као у друштвеном сектору мада је ту планирано нешто више буџетских, а значајно мање средстава из вањских извора него у друштвеном сектору јер је дио средстава из кредита и од јавних установа раније утрошен.

5. ПРЕГЛЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРИОРИТЕТНИХ ПРОЈЕКТА И МЈЕРА У 2022. ГОДИНИ

5.1. Имплементација приоритетних пројеката и мјера у 2022. години

Као што је већ речено, у 2022. години је планирана реализација 53 пројекта. Међутим, у цјелости или дјелимично је реализован 41 (77,36%) пројекат од којих су четири (7,55%) завршена, а 37 (69,81%) је и даље у реализацији.

Табела 1. Статус планираних пројеката по секторима

Сектор	Број купно планираних пројеката	Потпуно и дјелимично реализовани пројеката		Потпуно реализовани пројеката		Дјелимично реализовани пројеката		Нису започети	
		Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Економски сектор	14	13	92,86	0	0,00	13	92,86	1	7,14
Друштвени сектор	17	15	88,24	3	17,65	12	70,59	2	11,76
Сектор заштите животне средине	22	13	59,09	1	4,55	12	70,59	9	40,91
Укупно	53	41	77,36	4	7,55	37	69,81	12	22,64

У економском сектору 13 пројеката је у реализацији, а један још није започео. У друштвеном сектору су три пројекта завршена, 12 је у реализацији, а два нису започета. У сектору заштите животне средине један пројекат је завршен, 12 је у реализацији, а девет још није започело. Оваква ситуација одговара чињеници да пројекти економског развоја углавном имају карактер дугорочних мјера те да су највећи пројекти из области друштвеног развоја, а поготово пројекти из области заштите животне средине велики инфраструктурни пројекти чији почетак зависи од виших органа власти и донаторских организација и чија реализација траје више година.

Ако се узме у обзир да је за имплементацију ова 53 пројеката планирано 31.563.280,00 КМ, а да је за реализацију датог 41 пројекта утрошено укупно 12.641.688,82 КМ долази се до податка да је укупни проценат финансијске реализације 40,05. То је највећим дијелом последица кашњења у извођењу радова на изградњи и опремања новог блока болнице и успореног темпа израде пројектно-техничке документације и/или набавке и извођења радова у оквиру великих инфраструктурних пројеката и последичне немогућности повлачења средстава обезбеђених из кредита и од донатора. Поред тога, носиоци неколико великих инфраструктурних пројеката су надлежни републички органи који раде у складу са својим плановима и листама приоритета.

Статусно гледано, на четири завршена пројекта је утрошено 2.813.346,00 КМ (8,91% у односу на укупни план или 22,25% у односу на укупну реализацију), док је за 37 дјелимично реализованих пројеката издвојено 9.828.342,82 КМ (31,14 % у односу на укупни план или 77,75% у односу на укупну реализацију).

Табела 2. Финансијска реализација по секторима и статусу пројеката

Сектор	Вриједност планираних пројеката (КМ)	Потпуно и дјелимично реализовани пројекти		Потпуно реализовани пројекти		Дјелимично реализовани пројекти	
		КМ	%	КМ	%	КМ	%
Економски сектор	1.692.000,00	1.723.636,15	101,87	0,0	0,00	1.723.636,15	101,87
Друштвени сектор	22.825.280,00	9.376.399,11	41,08	2.476.519,00	10,85	6.899.880,11	30,23
Сектор заштите животне средине	7.046.000,00	1.541.653,56	21,88	336.827,00	4,78	1.204.826,56	17,10
Укупно	31.563.280,00	12.641.688,82	40,05	2.813.346,00	8,91	9.828.342,82	31,14

Као што се може видјети, највећи проценат финансијске реализације је остварен у економском сектору (101,87%), знатно мањи је у друштвеном сектору (41,08%), а најмањи у сектору заштите животне средине (21,88%).

Ако се ови подаци упореде са подацима за 2021. годину када је највеће остварење било у економском сектору (86,45%), а затим у друштвеном (66,45%) и сектору заштите животне средине (35,11%) може се закључити да је у 2022. години дошло до великог раста реализације у економском сектору (на 101,87%) и значајног смањења реализације у друштвеном сектору (на 30,23%), као и у сектору заштите животне средине (на 17,10%).

Напретку у економском сектору је највише допринијело то што су у 2022. години успјешно реализовани програми додјеле подстицаја привреди и пољопривреди. До наглог пада у друштвеном сектору и сектору заштите животне средине је дошло због већ раније наведених изазова у реализацији великих инфраструктурних пројеката.

Они су се негативно одразили на укупан проценат финансијске реализације (40,05%)³.

³ Да су обезбјеђена и резервисана средства повучена и реализована, укупан проценат финансијске реализације је могао бити преко 70%.

Табела 3. Структура планираних и реализованих средстава по секторима за 2022. годину

Сектор	Планирано	%	Реализовано	%
ЕКОНОМСКИ СЕКТОР				
Буџет	824.000,00	48,70	509.931,15	29,58
Вањски извори	868.000,00	51,30	1.213.705,00	70,42
Укупно	1.692.000,00		1.723.636,15	101,87
ДРУШТВЕНИ СЕКТОР				
Буџет	790.000,00	3,46	1.628.323,32	17,37
Вањски извори	22.035.280,00	96,54	7.748.075,79	82,63
Укупно	22.825.280,00		9.376.399,11	41,08
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ				
Буџет	1.307.000,00	18,55	498.921,73	32,36
Вањски извори	5.739.000,00	81,45	1.042.731,83	67,64
Укупно	7.046.000,00		1.541.653,56	21,88
УКУПНО СВА ТРИ СЕКТОРА				
Буџет	2.921.000,00	9,25	2.637.176,20	20,86
Вањски извори	28.642.280,00	90,75	10.004.512,62	79,14
Укупно	31.563.280,00		12.641.688,82	40,05

Када је у питању унутрашња структура укупно планираних и реализованих средстава, подаци из претходне табеле показују да је од планираних 31.563.280,00 КМ, 2.921.000,00 КМ (9,25%) било из буџета, а 28.642.280,00 КМ (90,75%) из вањских извора док је од укупно реализованих 12.641.688,82 КМ, 2.637.176,20 КМ (20,86%) било из буџета, а 10.004.512,62 КМ (79,14%) из вањских извора. То значи да је приликом реализације дошло до повећања учешћа буџетских средстава и смањења учешћа средстава из вањских извора у односу на план. Томе одговарају и кретања у унутрашњој структури планираних и реализованих средстава по секторима, осим у економском сектору гдје је ситуација обрнута.

5.2. Преглед имплементације приоритетних пројеката и мјера по секторима у 2022. години

5.2.1. Економски сектор

У сектору економског развоја је планирано 14 пројеката. Рађено је на реализацији 13 пројеката, а на једном пројекту није било активности.

За потребе реализације ових 14 пројеката је планирано 1.692.000,00 КМ од којих је 824.000,00 КМ (48,70%) из буџета, а 868.000,00 КМ (51,30%) из вањских извора.

За реализацију 13 (92,86%) пројеката је утрошено 1.723.636,15 КМ (101,87% у односу на план) од којих је 509.931,15 КМ обезбјеђено из буџета, а 1.213.705,00 КМ из вањских извора. Тих 509.931,15 КМ представља 61,88% планираних и 29,58% реализованих буџетских средстава док 1.213.705,00 КМ чини 139,83% планираних и 70,42% реализованих средстава из вањских извора.

Табела 4. Статус пројеката и финансијска структура планираних и реализованих средстава у економском сектору у 2022. години

Статус	Број пројеката	Укупна вриједност (КМ)	Из буџета		Из вањских извора	
			КМ	%	КМ	%
Планирано	14	1.692.000,00	824.000,00	48,70	868.000,00	51,30
Завршени и у реализацији	13	1.723.636,15	509.931,15	29,58	1.213.705,00	70,42
%	92,86	101,87	61,88		139,83	

Табела 5. Финансијска структура средстава утрошених на завршене и на пројекте у реализацији током 2022. године

Статус	Број пројеката	Износ средстава (КМ)	Из буџета		Из вањских извора	
			КМ	КМ	КМ	КМ
Завршени пројекти	-	0	0	0	0	0
Пројекти у реализацији	13	1.723.636,15	509.931,15		1.213.705,00	

Најзначајнији пројекти који су реализовани у економском сектору токо 2022. године су:

1. Развој пословне зоне Јадар – настављен поступак Појединачног излагања на јавни увид података и утврђивања права на непокретностима; један нови привредни субјекат ушао у пословну зону, а два правна лица обновила уговоре о закупу пословних просторија.
2. Додјела подстицаја привредним субјектима - одобрени подстицаји за запошљавање и

самозапошљавање у износу од 1.386.000 КМ; привредни субјекти која користе подстицајна средства извршила инвестициона улагања у износу од 2.000.000,00 КМ.

3. Унапређење пластеничке производње поврћа – Градска управа Зворник је кроз реализацију Програма подстицаја за развој пољопривредне производње подржала пластеничку производњу са 7.923,15 КМ; додјељено девет пластеника пољопривредним газдинствима који се баве пластеничком производњом.
4. Подршка подизању вишегодишњих засада воћа – Градска управа Зворник је кроз реализацију Програма подстицаја за развој пољопривредне производње подржала подизање засада воћа са 35.888,00 КМ; регистрована четири прозвођача малине и 45 прозвођачана коштичавог воћа који су постигли годишњи обим производње од 5.000 t коштичавог воћа.
5. Унапређење производње млијека - Градска управа Зворник је кроз реализацију Програма подстицаја за развој пољопривредне производње подржала производњу млијека са 92.000,00 КМ; укупан број музних грла је 1.400.
6. Унапређење производње меса - Градска управа Зворник је кроз реализацију Програма подстицаја за развој пољопривредне производње подржала производњу и тов говеда и свиња са 165.840,00 КМ; произведено је 400.000 kg јунећег и 425.000 kg свињског меса.
7. Развој туристичке инфраструктуре и супраструктуре на Зворничком језеру – Туристичка организација града Зворника поставила је 8 путоказа на два локалитета; регистрован је 31 лежај и 6 објеката за одмор.
8. Развој руралног туризма у Кисељаку уз кориштење здравствене функције мјеста – завршено је постављање павиљона на излетнички атрактивним тачкама.
9. Увођење новог туристичког производа у области активног туризма-планинарење и пјешачење – завршена прва фаза радова на школском објекту у Лијешњу који је Град Зворник уступио на кориштење планинарским удружењима „Младост“ и „Корак“.

Осим наведених пројеката, спровођене су друге активности и реализовани редовни послови са циљем унапређења пословног амбијента и развоја привредних дјелатности.

Настављено је са праксом презентовања инвестиционих прилика преко надлежних институција (Министарство привреде и предузетништва Републике Српске, Развојна агенција Републике Српске, Инвестиционо развојна банка Републике Српске) и кроз директно учешће на промотивним догађајима (Седми међународни форум о сарадњи у Требињу, Међународни сајам пољопривреде у Бијељини).

Четири инвеститора су показала интерес за улазак у постојећу пословну зону. С обзиром да би тиме била попуњена, покренута је иницијатива за оснивање нових пословних зона. Идентификоване су потенцијалне локације и обезбјеђена је савјетодавна подршка Развојне агенције Републике Српске.

Организовани су састанци Привредног савјета Града Зворника који је разматрао сва питања од значаја за развој града и покренуо више иницијатива за унапређење стања у свим областима живота и рада.

Такође, организовани су састанци Савјета за образовање и запошљавање Града Зворника који је припремио извјештај о имплементацији Акционог плана образовања и запошљавања 2021-2023. годину и Акциони план образовања и запошљавања за 2021-2023. годину.

Установљен је Дан отворених врата као редован канал комуникације локалне управе са предузетницима и привредницима.

Завршена је реализација ИМПАКТ инкубатора пословних идеја кроз који је пружена стручна и финансијска подршка за пет предузетника.

Настављена је припрема Стратешког плана развоја пољопривреде и руралних подручја града Зворника који је тренутно у нацрту.

Захваљујући свему томе, *FDI* магацин је уврстио Град Зворник међу 10 микорградова европе са најбољом стратегијом за привлачење инвестиција, а надлежно сертификационо тијело је потврдило испуњеност критеријума *BFC SEE* стандарда.

5.2.2. Друштвени сектор

У сектору друштвеног развоја планирано је 17 пројекта. Рађено је на реализацији 15 пројеката од којих су три у цјелости завршена.

За потребе реализације ових 17 пројеката је планирано 22.825.280,00 КМ и то 790.000,00 КМ (3,46%) из буџета, а 22.035.280,00 КМ (96,54%) из вањских извора.

Приликом реализације 15 (88,24%) пројеката, утрошено је 9.376.399,11 КМ (41,08% у односу на план) од чега је 1.628.323,32 КМ обезбјеђено из буџета, а 7.748.075,79 КМ из вањских извора. Датих 1.628.323,32 КМ представља 206,12% планираних и 17,37% реализованих буџетских средстава док наведених 7.748.075,79 КМ чини 35,16% планираних и 82,63% реализованих средстава из вањских извора.

Табела 6. Статус пројеката и финансијска структура планираних и реализованих средстава у друштвеном сектору у 2022. години

Статус	Број пројеката	Укупна вриједност	Из буџета		Из вањских извора	
		КМ	КМ	%	КМ	%
Планирани	17	22.825.280,00	790.000,00	3,46	22.035.280,00	96,54
Завршени и у реализацији	15	9.376.399,11	1.628.323,32	17,37	7.748.075,79	82,63
%	88,24	41,08	206,12		35,16	

Табела 7. Финансијска структура средстава утрошених на завршене и на пројекте у реализацији током 2022. године

Статус	Број пројеката	Износ средстава	Из буџета	Из вањских извора
		КМ	КМ	КМ
Завршени пројекти	3	2.476.519,00	1.576.519,00	900.000,00
Пројекти у реализацији	12	6.899.880,11	51.804,32	6.848.075,79

Најзначајнији пројекти који су завршени и реализовани у овом сектору током 2022. године су:

1. Реконструкција постојећег и изградња новог блока ЈЗУ Болница Зворник – завршени су сви груби радови на изградњи новог објекта, а у завршној фази су фини радови и радови на инсталацијама.
2. Унапређење капацитета потребних за рад ЈУ Центар за социјални рад – извршено опремање раније купљеног простора.
3. Затварање колективних центара – извршено прикључивање новоизграђеног објекта на водоводну и гасну мрежу; преостало су радови на вањском уређењу и опремање.
4. Унапређење капацитета Професионалне ватрогасне јединице – извршена набавка ватрогасног возила са пратећом опремом.
5. Проширивање капацитета ЈПВОУ Дјечији вртић "Наша радост" Зворник – купљен нови објекат корисне површине 700 м² са двориштем од 1300 м² за смјештај 150 дјеце.
6. Унапређење материјално техничких услова у основним школама – током године су санирани мокри чворови у двије школе и набављана информатичка опрема.
7. Опремање средњих школа савременим дидактичким средствима – током године набављана савремена дидактичка средстава за двије средње школе, набављена опрема за ресторан у СШЦ и софтвер за е-дневник у ТШЦ.

Поред тога, у реализацији је и пројекат „Паметни градови-ка дигиталној трансформацији градова у БиХ“ који проводе БИТ Алијанса, ДВЦ и Ланако уз подршку ГИЗ-а. Кроз пројекат се проводе активности који доприносе унапређењу квалитета и доступности услуга органа управе и комуналних предузећа. Интервенције се односе на поље заштите личних података, отварање скупова података, процјену спремности за дигиталну трансформацију, израду Мапе пута дигиталне трансформације и мобилне апликације „Грађанска патрола“.

5.2.3. Сектор заштите животне средине

У сектору заштите животне средине су планирана 22 пројекта. Рађено је на реализацији 13 пројеката од којих је један у потпуности завршен.

За потребе реализације ова 22 пројекта је планирано 7.046.000,00 КМ од којих је 1.307.000,00 КМ (18,55%) из буџета, а 5.739.000,00 КМ (81,45%) из вањских извора.

Провођене су активности на 13 пројеката (59,09%) и утрошено је 1.541.653,56 КМ (21,88% у односу на план) од којих је 498.921,73 КМ обезбјеђено из буџета, а 1.042.731,83 КМ из вањских извора. Тих 498.921,73 КМ је 38,17% од планираних и 32,36% од реализованих буџетских средстава док је датих 1.042.731,83 КМ 18,17% од планираних и 67,64% од реализованих средстава из вањских извора.

Табела 8. Статус пројеката и финансијска структура планираних и реализованих средстава у сектору заштите животне средине

Статус	Број пројеката	Укупна вриједност (КМ)	Из буџета		Из вањских извора	
			КМ	%	КМ	%
Планирани	22	7.046.000,00	1.307.000,00	18,55	5.739.000,00	81,45
Завршени и у реализацији	13	1.541.653,56	498.921,73	32,36	1.042.731,83	67,64
%	59,09	21,88	38,17		18,17	

Табела 9. Финансијска структура средстава утрошених на завршене и на пројекте у реализацији током 2022. године

Статус	Број пројеката	Износ средстава	Из буџета	Из вањских извора
		КМ	КМ	КМ
Завршени пројекти	1	336.827,00	0	336.827
Пројекти у реализацији	12	1.204.826,56	498.921,73	705.904,83

Најзначајнији пројекти који су завршени и реализовани током 2022. године су:

1. Провођење мјера енергетске ефикасности на школским објектима – вршена је замјена прозора и реконструкција крова у школи у Петковцима; реконструкција плафона и таванске плоче у школи у Церу; уређивање котловнице у школи у Скочићу и Кисељаку.
2. Успостављање система мјерења квалитета ваздуха – постављена је мјерна станица за мјерење квалитета ваздуха, температуре и влажности и јавности су доступни дневни и мјесечни извјештаји.
3. Изградња пута Шћемлија-Глумина - утврђена траса пута, урађен геодетски снимак и извршено геомеханичко испитивање тла;
4. Модернизација јавне расвјете и видео надзора у Граду – успостављен је ефикасан видео надзор на 54 локације у граду; постављено је 400 нових лед сијалица и замјењено 200 натријум сијалица са лед сијалицама.
5. Изградња водовода Пилица-Локањ – вршене су измјене и допуне пројектно-техничке документације за другу фазу пројекта која се реализује кроз програм „Водовод и канализација у Републици Српској, фаза 2“ подржан од стране Европске инвестиционе банке.
6. Уређење платоа испред робне куће - започети су грађевински радови на уређењу платоа и санирању споменика.
7. Чишћење и санација дивљих депонија – саниране су дивље депоније у мјесним заједницама Брањево, Доњи Шепак, Пађине, Малешац, Тршић, Табанци и Зворник.
8. Наставак изградње канализационе мреже у МЗ Брањево – завршена је канализациона мрежа, припремљен елаборат о заштити животне средине и израђена пројектно-техничка документација за изградњу пречистача.
9. Санација и рекултивација депоније Тилић Ада – израђена је Студија стања животне средине на локацији депоније Тилић Ада.

Током 2022. године су мјере енергетске ефикасности и на објекту амбуланте у Козлуку (замјена столарије). Вршена је набавка софтвера и хардвера за паркинг сервис те су обављане друге активности с циљем увођења система наплате паркинга.

Град Зворник и АД „Водовод и комуналије“ су били корисници у пилот пројекту Свјетске банке под називом „Предузеће будућности“. Извршена је процјена статуса комуналног предузећа и припремљени су акциони планови (за три мјесеца, за годину дана и за три године) за унапређење оперативног и финансијског пословања комуналног предузећа те у коначници унапредио квалитет комуналних услуга.

Град Зворник је био корисник и у ИПА пројекту „Унапређење капацитета јавних служби за управљање отпадом у прекограничном региону“ који реализују ЈНУ Институт за заштиту и екологију Републике Српске са Покрајинским секретаријатом за просторно планирање и заштиту животне средине, Министарством за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске и Републичком управом за инспекцијске послове. У оквиру пројекта је израђена апликација за пријаву дивљих депонија.

Раније поменути пројекат „Паметни градови-ка дигиталној трансформацији градова у БиХ“ је везан и за овај сектор јер је омогућио имплементацију апликације „Грађанска патрола“.

5.3. Кључни резултати и остварени напредак у 2022. години

На основу свих прикупљених и обрађених података о реализацији пројеката у извјештајном периоду, може се закључити да су резултати видљиви прије свега у области привреде и пољопривреде, здравствене и социјалне заштите те комуналних услуга.

5.3.1. Економски развој

Секторски циљ 1.1: Унаприједити амбијент за инвестиције

Планирано је да се до 2027. године број привредних субјеката повећа за 15% у односу на 2016. годину. Према подацима Републичког завода за статистику, 2016. године је било 841, а 2020. године 970 привредних субјеката (привредна друштва и предузетници) што је већ за 15,33% више него 2016. године док је 2021. године тај број износио 1177 што је за 39,95% више него 2016. године.

С обзиром да Републички завод за статистику објављује податке за претходну годину тек крајем текуће године, за процјену стања у 2022. години су се користили подаци Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ) и Одјељења за привреду и друштвене дјелатности.

По њима је на дан 31.12.2019. године било 1.160 што је за чак 38% више од 2016. године, док је на дан 31.12.2020. године било 1.118 привредних субјеката што је за 33% више него 2016, а 2021. године је било 1.144 привредна субјекта што је за 36% више него 2016. године док је 2022. године било 1.245 привредних субјекта што је за 48,03% више него 2016. године.

Међутим то нису подаци који су кориштени приликом одређивања базне вриједности па за доношење коначног закључка треба сачекати објављивање истоврсних података у Статистичком годишњаку, односно у публикацији Градови и општине Републичког завода за статистику. С обзиром да је циљана вриједност достигнута већ 2020. године и да се на основу тренда података из АПИФ-а и Одјељења за привреду и друштвене дјелатности може очекивати даљи раст, слободно се може рећи да је овај очекивани секторски исход и остварен.

Други очекивани секторски исход је да се до 2022. године запосли 600 нових радника. При томе је одређено да се број новозапослених рачуна као разлика између броја запослених у извјештајној и базној 2016. години. Како је 2016. године било 8.893, а 2022. године 9.598 запослених та разлика износи 705 па се може рећи да је и овај очекивани секторски исход остварен.

Секторски циљ 1.2: Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника

Мјере подршке подизању вишегодишњих засада воћа, пластеничке производње поврћа, унапријеђења производње млијека и меса, те едукације и подршке учешћу пољопривредних произвођача на сајмовима, континуирано се проводе и доприносе повећању обима производње у области повртларства, воћарства и сточарства.

Први очекивани секторски исход је био да се до 2027. године број пољопривредних газинстава повећа за 50% у односу на 2016. годину. Тренд раста је био присутан све до 2020. године када је било 1.137 пољопривредних газинстава што је чак за 130% више него 2016. године. До тада су у број пољопривредних газинстава убрајана сва газдинства која су пролазила кроз евиденцију АПИФ-а. Од 2021. године се рачуна само на газдинства која су до 31.03. текуће године обновила регистрацију у АПИФ-у. У 2021. години је било 321, а у 2022. години 115 таквих газинстава. До овог пада је дошло углавном због неажурности или одређења носиоца пољопривредних газинстава да остварју социо-економска права по другим основама. Да би се даље говорило о остварености овог секторског исхода, потребно је ревидирати податке за 2016. годину. Ипак, ако се у обзир узму подаци Одјељења за привреду и друштвене дјелатности, може се претпоставити да је и овај секторски исход остварен.

У извјештајном периоду је произведено 400.000 кг јунећег и 425.000 кг свињског меса. Музних грла је било 1.400. Годишња производња коштичавог воћа је достигла обим од 5.000 тона. Регистровано је 9 пољопривредних газинстава која се баве пластеничком производњом. С обзиром да се овдје ради о вишегодишњим пројектима и мјерама који ће се проводити и сваке наредне године уз додјелу подстицаја за унапријеђење пластеничке производње поврћа, органске производње поврћа и воћа те давање подршке за изградњу капацитета за складиштење и чување поврћа и воћа, реално је очекивати да у наредном периоду, упркос свим осцилацијама на тржишту пољопривредних производа, обим производње у области

повртларства, воћарства и сточарства буде повећан за 20%, односно да секторски исход буде остварен.

Секторски циљ 3: Унаприједити туристичку понуду града Зворника

У вријеме епидемије вируса корона највише је погођен сектор туризма, али током 2021. године је дошло до опоравка, а у 2022. години до значајног напретка у области туризма. На то указују подаци о броју ноћења туриста и приходима од боравишне таксе.

У 2022. години је остварено 31.101 ноћења што је за 38,76% више него у 2021. години (22.413). То је за три пута више него 2020. године (10.708) и скоро седам пута више него 2016. године (4.648). Истовремено је остварен приход од боравишне таксе у износу од 52.409 КМ што је за 57,78% више него 2021. године (33.215 КМ). То је три пута више него 2020. године (16.938 КМ) и преко пет пута више него 2016. године (9.815 КМ). Главни разлози овог раста су отварање нових објеката и повећања смјештајних капацитета те продужење боравка туриста, односно дужег задржавања оних који долазе из пословних разлога.

Ови подаци јасно говоре да су сви секторски исходи у области туризма остварени.

На основу свих наведених и других доступних података, може се процијенити оствареност исхода на нивоу стратешког циља 1: Унаприједити стање привреде за крирање и одрживост нових радних мјеста.

Привредни субјекти са подручја града Зворника су у стална средства у 2016. години инвестирали 24.715.000 КМ, 2019. године 43.686.000 КМ, 2020. године 28.179.000 КМ а 2021. године 42.261.000 КМ. То значи да се очекивани исход⁴ остварује готово на годишњем нивоу. Подаци за 2022. годину још увијек нису доступни.

Број запослених у 2016. години је био 8.893, а у 2022. години 9.598 што значи да је остварено повећање од 7,9%. С обзиром да постоји интерес нових инвеститора за улагање у Зворник, може се очекивати да ће се до краја планског периода број запослених повећати за планираних 15%.

Просјечан износ бруто плате у 2016. години је био 1.321,00, а у 2022. години 1.756,00 КМ. То значи да је просјечан износ бруто плате већи за 32,93%. Тиме је остварен трећи очекивани стратешки исход⁵.

Приход привредних субјеката се прати од 2020. године када је износио 714.413.525,00 КМ. У 2021. години је повећан на 896.631.997,00 КМ или за 25,50%, а у 2022. години на 1.086.349.896,00 КМ или за 52,06%. Иако подаци за 2016. годину нису доступни, на основу наведеног се може закључити да је и овај стратешки исход⁶ остварен.

5.3.2. Друштвени развој

Секторски циљ 2.1: Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите

У 2022. години су настављени раније започети пројекти који треба да доведу до повећања задовољства корисника услуга здравствене и социјалне заштите. Ту се прије свега мисли на реконструкцију постојећег и изградњу новог блока ЈЗУ Болница Зворник, унапређење капацитета ЈУ Центар за социјални рад и изградњу објекта социјалног становања.

Реализација свих ових пројеката ће сигурно допринети већој доступности и квалитету услуга здравствене и социјалне заштите, али да би се утврдило у којој мјери, потребно је што прије провести испитивање задовољства корисника услуга здравствене и социјалне заштите чији резултати ће служити као полазна вриједност.

Раније су створени формално-правни услови за реализацију пројекта који се односи на изградњу објекта за потребе Окружног и Привредног суда, Тужилаштва и Правобранилаштва⁷. Међутим, због поремећаја на тржишту морала се правити нова финансијска конструкција тако да изградња није могла започети. Очекује се да се то деси 2023. или 2024. године и да ће се

⁴ До 2027. године реализовано 30.000.000 КМ домаћих и страних инвестиција.

⁵ До 2027. године износ бруто плате повећан за 10% у односу на 2016. годину.

⁶ До 2027. године приход привредних субјеката повећан за 20% у односу на 2016. годину.

⁷ Усвојен је Закон о Правобранилаштву Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, број 7/18) и донијета Одлука о кредитном задужењу Градске управе у ту сврху.

тако повећати број организационих јединица републичких институција у Зворнику, као и број запослених у њима и уопште, односно да ће се омогућити рјешавање спорова из надлежности окружних и привредних судова, Правобранилаштва и Тужилаштва у Зворнику.

Током 2022. године је настављен рад на унапређењу капацитета Градске управе. Раније је донијета одлука о кредитном задужењу и урађена је пројектно-техничка документација за изградњу нове зграде Градске управе. Интернет страница је редовно одржавана и попуњавана новим садржајима. Поред одржавања рачунарских програма и софтвера, вршена је набавка компјутерске опреме. Настављене су активности на реализацији пројекта „Паметни градова – ка дигиталној трансформацији градова у БиХ“ и припремана је Мапа пута дигиталне трансформације града Зворника. Због свега тога се може очекивати да до краја планског периода задани пројектни и секторски резултати буду остварени.

Секторски циљ 2.2: Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања

Константна улагања у школске објекте сигурно доприносе повећању броја ученика и наставника који су задовољни хигијенским и материјално-техничким условима. Да би се знало колико је то повећање и да ли у довољној мјери доприноси остваривању очекиваног секторског исхода⁸, неопходно је да се проведе анкетирање чији резултати ће бити приказани у наредном годишњем извјештају о реализацији Стратегије.

Планирано је смањење броја незапослених особа на евиденцији Филијале ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске у Зворнику за 10% у односу на 2016. годину. С обзиром да је постигнуто смањење за 19%, може се рећи да је овај секторски исход већ остварен.

Секторски циљ 2.3: Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности

Очекује се да се до 2027. године најмање 40% средстава потребних за функционисање установа и организација културе и спорта обезбјеђује из њихових сопствених и других ванбуџетских извора те да се број програмских културних и умјетничких садржаја, као и број чланова спортских клубова и рекреативаца повећа за 30% у односу на 2016. годину.

Након завршетка епидемије вируса корона и набавке опреме за биоскоп, односно изградње и реконструкције спортских терена, кроз посебан ангажман културних и спортских установа и организација, значајно је повећан број програмских културних и умјетничких садржаја, као и број чланова спортских клубова.

Потребно је наставити са реализацијом започетих и што прије започети провођење осталих пројеката, нарочито оних из области културе и спорта, како би се до краја планског периода могли остварити на почетку наведени секторски исходи.

Реализација циљева из сектора друштвеног развоја треба да допринесе испуњавању стратешког циља 2, односно унапријеђењу квалитета друштвеног живота на подручју града Зворника које се огледа у смањивању износа социјалних давања по глави становника за 5%, повећању броја запослених кроз пројекте цјеложивотног образовања и учења за 10%, повећању броја корисника и посјетилаца установа и организација културе и спорта за 50% у односу на 2016. годину и повећању задовољства грађана услугама органа управе за 10% у односу на 2018. годину.

У 2022. години је започета реализација важних пројеката из области управе, социјалне заштите и образовања тако да ће њихови ефекти бити видљиви у наредном периоду.

5.3.3. Заштита животне средине

Секторски циљ 3.1: Обезбједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха

Од три планирана пројекта који се односе на провођење мјера енергетске ефикасности у јавним објектима, наставило се са улагањем у школске објекте што је константна мјера која треба уз раније завршене пројекте из ове области да допринесе остварењу секторских исхода, односно смањењу трошкова за електричну енергију и гријање и то у укупном проценту већем од очекиваног (10%).

⁸ До 2022. године 70% ученика и наставника задовољно хигијенским и материјално-техничким условима у основним и средњим школама.

У 2022. години је постављена станица за мјерење квалитета ваздуха. Извјештаји се достављају на дневном и мјесечном нивоу. У децембру су измјерене следеће средње вриједности концентрација загађујућих материја: SO_2 - $9,06 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (дозвољено $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$); CO - $0,52 \text{mg}/\text{m}^3$ (дозвољено $5 \text{mg}/\text{m}^3$); NO_2 - $18,99 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (дозвољено $85 \mu\text{g}/\text{m}^3$); NO - $4,78 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (дозвољено: нису прописане граничне вриједности); NO_x - $23,77 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (дозвољено: нису прописане граничне вриједности); O_3 - $27,03 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (дозвољено $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$); $\text{PM}_{2,5}$ - $69,46 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (дозвољено $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$) и PM_{10} - $80,39 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (дозвољено $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Може се закључити да су концентрације SO_2 , CO , NO_2 и O_3 испод, а концентрације PM честица изнад граничних вриједности.

Секторски циљ 3.2: Унаприједити услове за несметано одвијање саобраћаја

Процењује се да је просјечан годишњи дневни саобраћај на мрежи путева остао на истом нивоу. Повећање броја возила који могу да се крећу без застоја у периоду шпике за 10%, може се очекивати тек након реализације пројекта изградње саобраћајне инфраструктуре – припрема се пројекат изградње пута Шћемлија-Глумина, а пројекти изградње кружних токова су предмет разговора са надлежним институцијама. Раније је завршено обилјежавање паркинг мјеста у граду, а у 2022. години је рађено на набавци софтвера и хардвера за паркинг сервис тако ће систем наплате паркинга бити успостављен 2023. године. Тада ће бити остварени приходи који би требало да служе за мјерење остварности другог исхода секторског циља 3.2⁹.

Секторски циљ 3.3: Унаприједити квалитет и доступност комуналних услуга

Током 2022. године вршена је измјена и допуна пројектно-техничке документације за другу фазу пројекта „Изградња водовода Пилица-Локањ“, рађена је пројектно-техничка документација за водовод Ораовац-Крижевићи (водовод Запад), а у оквиру пројекта „Ревизија програма санитарне заштите и елабората о квалитету и резервама подземних вода и изворишта“ израђен је Елаборат о зонама санитарне заштите изворишта Сопотник. С обзиром да је до сада омогућено безбједно и квалитетно водоснабдијевање за 69,61% становника, може се констатовати да је овај секторски исход¹⁰ већ остварен и да ће у наредним годинама бити надмашен.

Израђено је идејно рјешење за изградњу рециклажног дворишта и студија локација полуподземних контејнера. Уколико се у наредном периоду предузму даље активности с циљем увођења система раздвајања отпада, могли би се очекивати да планирани секторски исход буде остварен¹¹. Током 2022. године вршена је санација дивљих депонија у мјесним заједницама Брањево, Доњи Шепак, Паћине, Малеших, Тршић, Табанци и Зворник и предузети су први кораци ка санацији и рекултивацији депоније Тилић Ада. Тако је дошло до смањења површине земљишта под неправилно одложеним отпадом за 1.210m^2 . Ако се ово узме у обзир уз чињеницу да је санација и рекултивација депоније Тилић ада један од главних приоритета, може се очекивати да планирани исход¹² буде остварен и премашен.

Када је у питању пречишћавање отпадних вода, рађено је на пројекту „Наставак изградње канализационе мреже у МЗ Брањево“ кроз који је изграђено $10,5 \text{km}$ канализационе мреже и завршена пројектна документација за пречистач са еквивалентом 2×2.500 становника. Са његовом изградњом и реализацијом пројекта изградње пречистача у МЗ Табанци и граду, остварити и последњи секторски исход¹³. На канализациону мрежу је тренутно прикључено 5.100 домаћинстава и 463 правна лица.

Утицај реализованих пројеката из сектора заштите животне средине на остварење секторских циљева и стратешког циља 3. је различит. Резултати пројеката који су реализовани у областима енергетске ефикасности, саобраћаја и управљања отпадом, још увијек се не могу мјерити. Због тога се ниво остварености секторских, а тиме и стратешких¹⁴ исхода за које су

⁹ До 2027. године повећан приход у буџету Града од наплате паркинга за 50.000KM на годишњем нивоу у односу на 2016. годину.

¹⁰ До 2027. године омогућено безбједно и квалитетно водоснабдијевање за најмање 60% становништва.

¹¹ До 2027. године 10% количине прикупљеног чврстог отпада одвојено и пласирано на тржиште.

¹² До 2027. године смањена површина земљишта под неправилно одложеним отпадом за 2.000m^2 у односу на 2016. годину.

¹³ До 2027. године пречишћено 3% укупно произведених отпадних вода у домаћинствима прикљученим на канализациону мрежу.

¹⁴ До 2027. године повећана енергетска ефикасност објеката у власништву Града за 10% у односу на 2016. годину; До 2027. године повећано задовољство становника стањем саобраћајне инфраструктуре за минимално једну оцјену у односу на 2018. годину; До 2027. године смањене количине отпада одложеног на неправилан начин за 10% у односу на 2018. годину.

везани, може само прогнозировать. Једино је сигурно да је повећана покривеност домаћинстава услугама водоснабдијевања за 30,32% и канализације за чак 107,99% у односу на 2016. годину.

5.4. Хоризонтална и вертикална усклађеност и ниво интегрисаности

У извјештајном периоду је завршен, реализован или започет укупно 41 пројекат и/или мјера који доприносе остваривању секторских и стратешких циљева развоја града, као и развојних приоритета Републике Српске и БиХ.

Развој Пословне зоне „Јадар“ и додјела подстицаја привредним субјектима су пројекти који доприносе економском, али и друштвеном развоју града. Они одговарају активностима и мјерама предвиђеним Стратегијом запошљавања Републике Српске 2021-2027, Стратегијом развоја малих и средњих предузећа Републике Српске 2021-2027, Стратегијом привлачења страних инвестиција у Републику Српску 2021-2027 те нацртом Стратегије развоја локалне самоуправе у Републици Српској 2022-2028.

Подршка подизању вишегодишњих засада воћа, органској производњи воћа и поврћа, унапређењу пластеничке производње поврћа, унапређењу производње млијека, унапређењу производње меса и организовању кластера су вишегодишњи пројекти који доприносе развоју пољопривреде и руралних подручја, а тиме и остваривању Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021-2027.

Пројекат реконструкције постојећег и изградња новог блока ЈЗУ Болница Зворник доприноси унапређењу доступности, побољшању квалитета и повећању обима здравствених услуга не само на подручју града Зворника, већ регије Бирач. Овај пројекат је у складу са Политиком унапређивања здравља становништва Републике Српске.

Пројекат затварања колективних центара је у директној вези са Стратегијом развоја социјалног становања у граду Зворнику 2020-2030 и Стратегијом развоја социјалног становања Републике Српске 2020-2030.

Пројекат изградње објекта за потребе Градске управе има за циљ да омогући ефикасније и квалитетније пружање услуга грађанима и привредној заједници, све у складу са нацртом Стратегије развоја локалне самоуправе у Републици Српској 2022-2028.

Унапређење капацитета предшколске установе и материјално-техничких услова у основним школама, као и опремање средњих школа директно доприносе унапређењу квалитета предшколског и основног образовања у складу са Стратегијом развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској 2022-2030.

С њима су у блиској вези пројекти унапређења енергетске ефикасности школских и других јавних објеката који су пренешени у Акциони план одрживог управљања енергијом и прилагођавања климатским промјенама града Зворника који одговара обавезама из Споразума градоначелника за климу и енергију и Утврђеног доприноса БиХ (НДЦ) за период 2020-2030,.

То је случај и са уређењем обалоутврде корита ријека Дрине и Хоче које уз изградњу водоводних и канализационих система одговара Стратегији интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024 и Оквирном планом развоја водопривреде Републике Српске.

Може се закључити да све наведено доприноси усклађеном и просторно уравнотеженом социјо-економском развоју локалне заједнице и друштва у цјелини.

5.5. Институционални капацитети Градске управе и сарадња са битним актерима

Послове управљања развојем у претходној години је обављао Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу (у даљем тексту: Одсјек).

Одсјек је задужен за активности стратешког планирања, припрему и реализацију развојних пројеката и мјера, праћење и вредновање имплементације Стратегије и извјештавање.

Одсјек има девет запослених: шеф Одсјека, самостални стручни сарадник за стратешко планирање (два извршиоца), самостални стручни сарадник за пројектно планирање (два извршиоца), самостални стручни сарадник за одрживи развој и енергетску ефикасност (два извршиоца), самостални стручни сарадник за локални економски развој и подршку пословној заједници (два извршиоца).

Одсјек остварује сарадњу са Кабинетом градоначелника у коме је запослен самостални стручни

сарадник за пројектно планирање и промоцију града и осталим организационим јединицама Градске управе у којима је најмање по један службеник задужен за учешће у процесу пројектног и стратешког планирања.

Остали актери из јавног, пословног и цивилног сектора учествују или индиректно доприносе реализацији развојних пројеката и имплементацији Стратегије у складу са својим капацитетима.

На примјер, Филијала ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске у Зворнику, обављајући своје редовне послове који се односе на додјелу подстицаја за запошљавање, значајно доприноси остваривању секторског циља 1.1. и стратешког циља 1.

Туристичка организација града Зворника и планинарска удружења су кључни партнери у планирању и реализацији активности у сектору туризма, односно на секторском циљу 1.3. и стратешком циљу 1.

ЈЗУ Болница Зворник проводи пројекат који директно утиче на остваривање секторског циља 2.1. и стратешког циља 2. Поред тога, управе основних и средњих школа заједно са Градском управом и уз подршку других институција и организација, континуирано раде на остваривању овог секторског циља 2.2 и стратешког циља 2.

У реализацији великих инфраструктурних пројеката Град се ослања на надлежна министарства на ентитетском и државном нивоу и друге органе јавне управе (Министарство за људска права и избјеглице БиХ, Влада Републике Српске, Министарство финансија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Воде Српске, Фонд за заштиту животне средине енергетску ефикасност Републике Српске, Републички секретаријат за расељена лица и миграције, Федерално министарство расељених особа и избјеглица, Министарство за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево, Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона и др).

Такође, Град Зворник ужива подршку међународних организација као што су Међународна организација за миграција која је подржала пројекат реконструкције амбуланте у Козлуку (секторски циљ 2.1, стратешки циљ 2/секторски циљ 3.1, стратешки циљ 3), ГИЗ који финансира пројекат „Паметни градови-ка дигиталној трансформацији градова у БиХ“ (секторски циљ 2.1, стратешки циљ 2), Европска инвестициона банка која подржава пројекте изградње пречистача у Табанцима и водовода Пилица-Локањ, фаза 2 (секторски циљ 3.3, стратешки циљ 3), Свјетска банка која је имплементирала пројекат „Предузећа будућности“ и има намјеру да подржи пројекат изградње водовода Запад, Развојна агенција Републике Чешке која омогућава пренос технологија и знања за изградњу канализационог система у Брањево (секторски циљ 3.3, стратешки циљ 3), итд.

6. КЉУЧНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

Према Одлуци о критеријумима за оцјену степена развијености јединца локалне самоуправе у Републици Српској¹⁵ и Одлуци о степену развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској за 2022. годину¹⁶, Град Зворник је развијена јединица локалне самоуправе.

Основни и допунски показатељи њеног развоја представљени су у табелама испод.

Табела 10. Основни показатељи развоја

ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ РАЗВОЈА	Индикатор	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Степен развијености	степен	Развијена ЈЛС	Развијена ЈЛС	Развијена ЈЛС	Развијена ЈЛС	Развијена ЈЛС	Развијена ЈЛС
Становника	број	54.407	54.407	54.407	54.407	54.407	54.407
Запослених становника	број	9.160	9.479	9.628	9.531	9.564	9.598
	%	16,83	17,42	17,69	17,51	17,58	17,64
Незапослених становника	број	4.447	3.982	3.865	4.278	3.894	3.643
	%	8,17	7,31	7,10	7,86	7,16	6,69
Инвестиције на територији ЈЛС (у стална средства)	износ	46.217000	47.550.000	43.686.000	28.179.000	42.261.000	

¹⁵ Службени гласник Републике Српске, број 88/19.

¹⁶ Службени гласник Републике Српске, број 94/21.

Од тога, у нова стална средства (ако су подаци доступни)	износ	39.989	42.038	31.331	23.846	28.452.000	
Број предузећа на хиљаду становника	омјер	16,06	16,54	21,11	20,65	21,18	22,63
Просјечна нето плата у КМ	износ	831	847	898	956	1.004	1.155
Број ученика основних и средњих школа на хиљаду становника	број	102	101,41	99,76	96,78	95,81	94,12
Социјални трансфери по глави становника	по глави	26,64	28,44	38,10	48,77	47,54	57,11
Број љекара на хиљаду становника	омјер	2,11	2,26	2,68	2,33	2,46	2,97
Износ реализованих средстава за приоритете из развојне стратегије	износ	-	5.243.126,03	12.367.828,47	17.684.298,82	15.504.422,66	12.641.688,82

Међу основним показатељима развоја су свакако број запослених и број незапослених становника. У 2022. години је било 9.598 запослених и 3.643 незапослених, док је у 2021. години било 9.564 запослених и 3.894 незапослених. То значи да је ове године дошло до повећања броја запослених за 34 или за 0,35% у односу на претходну годину, а да је број незапослених смањен за 251 или 6,45% у односу на претходну годину.

То одговара чињеници да је повећан и број предузећа на хиљаду становника за око 1,45%.

Истовремено је повећана и просјечна нето плата запослених на 1.155 КМ што је за 15% више него у 2021. години.

Износ реализованих инвестиција за приоритете из Стратегије током 2022. године је смањен првенствено због кашњења у извођењу радова у оквиру пројекта „Реконструкција постојећег и изградња новог блока ЈЗУ Болница Зворник“ и почетку радова на великим инфраструктурним пројектима, као и успореног темпа израде пројектно-техничке документације. Очекује се да ће након завршетка поменутог пројекта и почетка радова у оквиру великих инфраструктурних пројеката поново доћи до раста и да ће се то пренијети на остале основне и допунске показатеље развоја у наредном периоду.

Табела 11. Допунски показатељи развоја

ДОПУНСКИ ИНДИКАТОРИ РАЗВОЈА	Индикатор	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Удио реализованих капиталних инвестиција у буџету ЈЛС	%	11,77	22,38	24,60	19,00	23,85	20,9
Пољопривредних газдинстава на хиљаду становника	омјер	10,58	11,93	12,93	20,89	5,94	2,11
Здравствено осигураних лица у односу на укупно становништво	број	29.364	29.709	38.187	38.033	38.499	38.276
Број активних чланова у институцијама културе	број	2.512	2.406	2.346	1.303	1.282	1.517
Број активних чланова у спортским институцијама	број	2.864	2.514	1.936	2.561	2.778	3.252
Покривеност домаћинстава са приступом контролисане воде за пиће	%	55	58	62,87	65	66,60	69,61
Покривеност домаћинстава одвозом чврстог отпада	%	75	82	60	60	65,26	67,26
Број насељених мјеста са минимумом асфалтиране путне комуникације	број	7	5	3	2	2	2
Број домаћинстава без приступа електричној енергији	број	80	70	50	45	40	35
Просјечна измјерена вриједност CO ₂ ug/m ³	тона	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0,52

Удио реализованих капиталних инвестиција у буџету града Зворника за 2022. годину износи 20,9% и мањи је за 2,95% у односу на 2021. годину.

Број пољопривредних газдинстава на хиљаду становника 2022. године износи 2,11 док је 2021. године био 5,94.

Број здравствено осигураних лица је благо смањен док је проценат домаћинстава која су покривена услугом водоснабдијевања и проценат домаћинстава која су покривена услугом одвоза отпада благо повећан.

Истовремено је дошло до повећања броја активних чланова у установама културе, али и повећања броја активних чланова у спортским установама и клубовима који се баве различитим дисциплинама и учествују на такмичењима свих рангова.

Константно се смањује број домаћинстава без приступа електричној енергији кроз пројекте електрификације.

Број насељених мјеста са минимумом асфалтне путне комуникације је остао исти. Ту се ради о неразвијеним рубним насељеним мјестима са изузетно малим бројем становника.

7. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Може се рећи да је реализација пројеката из Плана имплементације у 2022. години добра.

На то указује чињеница да је током 2022. године рађено на реализацији 41 или 77,36% пројеката обухваћених Планом имплементације. Они чине 68,33% до сада завршених и дјелимично реализованих пројеката из Стратегије¹⁷.

Финансијска реализација Плана имплементације у 2022. години је нешто лошија у односу на претходне године – реализовано је 12.641.688,82 КМ или 40,05% планираних средстава. Разлог овоме је кашњење у извођењу започетих и одлагање почетка нових радова у оквиру великих инфраструктурних пројекта.

Међутим, треба имати у виду да тих 12.641.688,82 КМ чини 24,88% средстава утрошених за претходне четири године реализације Стратегије (50.799.675,98 КМ)¹⁸, односно 19,93% средстава утрошених за свих пет година реализације Стратегије (63.441.364,80 КМ).

Током 2022. године из буџета је издвојено 2.637.688,20 КМ или 20,86%, а из вањских извора је обезбјеђено 10.004.512,62 КМ или 79,14% реализованих средстава. С обзиром да због незавршених радова на великим инфраструктурним пројектима нису повучена сва обезбјеђена средства из вањских извора, удио буџетских средстава у укупно реализованим средствима је нешто већи у односу на досадашње године.

Ако се посматра остварење секторских циљева, може се констатовати да су неки остварени и да су на добром путу да буду остварени. То се прије свега односи на циљеве из економског сектора, потом на циљеве из сектора друштвеног развоја и на крају на циљеве из сектора заштите животне средине. На први поглед се то можда не чини тако, али треба имати у виду да су 2022. године започети вишегодишњи пројекти чији резултати ће у наредним годинама дати значајан допринос остваривању свих секторских, а тиме и стратешких циљева развоја.

У домену запажања о квалитету управљања развојем, битно је нагласити следеће:

- План имплементације за период 2022-2024. година је припремљен у складу са Календаром за праћење реализације Стратегије,
- План имплементације за период 2022-2024. година представља наставак Плана имплементације 2021-2023. година,
- План имплементације за период 2022-2024. година је у складу са Планом капиталних инвестиција 2022-2024,
- Планови рада и извјештаји о раду одјељења и служби Градске управе за 2022. годину су у складу са Планом имплементације за период 2022-2024. година.

У наредном периоду посебну пажњу је потребно посветити:

- наставку сарадње свих актера (унутрашњих организационих јединица Градске управе, јавних установа, пословног и цивилног сектора) у процесима планирања, реализације, праћења и евалуације развојних пројеката, односно секторских и стратешких циљева.
- планирању и реализацији пројеката и мјера који стимулишу привредни развој, као што су пројекти развоја пословних зона,
- планирању и реализацији пројеката и мјера из области туризма у складу са туристичким трендовима како би Зворник постао туристичка дестинација и био конкурентан на туристичком тржишту,
- планирању и реализацији пројеката и мјера из области управе, здравства, образовања, културе и спорта – с обзиром да се већином ради о вишегодишњим пројектима и мјерама у које су укључене друге институције и организације, јачање сарадње и комуникације са

¹⁷ До сада има укупно 60 завршених и дјелимично реализованих пројеката. Они чине 74,07% свих пројеката који су обухваћени Стратегијом.

¹⁸ Током 2018. је утрошено 5.243.126,03 КМ, 2019. године 12.367.828,47 КМ, 2020. године 17.684.298,82 КМ и 2021. године 15.504.422,66 КМ.

њима те успостављање система праћења реализације пројеката и мјера је од кључног значаја за праћење и извјештавање о реализацији секторских и стратешких циљева,

- планирању и реализацији планираних те укључивању нових пројеката и мјера у сектор заштите животне средине - јасно је да неки индикатори нису добро постављени и да је реализација кључних пројеката успорена,
- квалитетној и благовременој припреми пројектних приједлога који би се могли финансирати из вањских извора - у условима недостатка буџетских средстава за финансирање комплексних пројеката, неопходно је урадити све што је потребно како би се привукла вањска средстава, односно извршити анализу расположивих фондова, као и правовремену и квалитетну припрему документације која представља основ за подношење пројектних приједлога (студије изводљивости, елаборати, техничка документација и сл).

Обрађивач:

Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу

Шеф Одсјека

Биљана Милић

Број: 02-052-1-545/17

Датум: 29.06.2023.